

Bereczki Sándor

TANÍTÁSOK 8.

Eucharisztia – úrvacsora

Mindenki Temploma

Bereczki Sándor
Eucharisztia – úrvacsora

Bereczki Sándor

Eucharisztia – úrvacsora

Eucharisztia – úrvacsora
Tanítások sorozat 8.
Copyright © 2010 Bereczki Sándor

Korrektor: Dr. Gruber Tibor
Kiadványszerkesztő: Danziger Dániel
Kiadja: Mindenki Temploma,
1105 Bp, Cserkesz utca 7-9.
Tel.: (+36 1) 431 9792
www.mindenkitemploma.hu

„**M**iközben ettek, vette Jézus a kenyeret, áldást mondott, és megtörte, a tanítványoknak adta, és ezt mondta:

»Vegyétek, egyétek, ez az én testem!«

Azután vette a poharat és hálát adott, nekik adta, és ezt mondta:

»Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.«”

(Máté 26,26-28)

„**M**ert én az Úrtól vettem, amit át is adtam néktek, hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, amelyen elárultatott, vette a kenyeret, és hálát adva megtörte, és ezt mondotta:

»Vegyétek, egyétek, ez az én testem, amely tiérettetek megtöretik, ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.«

Hasonlóképpen vette a poharat is, miután vacsoráltak, és ezt mondta:

»E pohár amaz újszövetség az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.«

Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret, és isszátok e poharat, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljön. Azért, aki méltatlanul eszi az Úr kenyerét, vagy issza az Úr poharát, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Vizsgálja meg azért az ember önmagát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból. Mert aki úgy eszik és iszik, hogy nem becsüli meg az Úrnak testét, ítéletet eszik és iszik önmagának. Ezért erőtlenek és betegek közöttetek sokan, és ezért halnak meg számosan.”

(1 Korinthus 11,23-30)

Az úrvacsora

Az úrvacsora szerzője Jézus Krisztus. A Páskaünnep alkalmával elkészítette tanítványaival a hagyománynak megfelelően a páskavacsorát, az Utolsó Vacsorát, ami teljesen ugyanaz volt, mint amit Izráel fiai is készítettek, és elfogyasztottak évről évre az Egyiptomból való szabadulás emlékére. A páskavacsorán a családfő, akinek szerepét most Jézus tölti be, hálaadással megtörte és kiosztotta a kenyeret, majd hasonlóan a bort is. A korabeli hagyomány három kehelyosztásról tud: ezekhez fűzte a családfő a hálaadó imádság szavain kívül az ünnep jelentőségét méltató tanításait. Jézus ezen a vacsorán mondta el most az újszövetségekötés ünnepi szavait. Ez a szövetség nem a régi szövetség elvetését, vagy félretételét jelenti, hiszen annak megszentelt keretei között megy végbe; hanem a megrottott szövetséget újíttja meg a Messiás engesztelőhalálával.

Az Utolsó Vacsorán Jézus az ő vérét a szövetség vérének nezezi. Ő mondta:

„... ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.” (Máté 26,27)

Ezen a vacsorán Jézus úgy van jelen, mint Bárány, Akiről Keresztelő János ezt mondta:

*„Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét!”
(János 1,29)*

A tanítványok figyelme ekkor nem az asztalon lévő páskabárányra irányul, hanem az Isten Bárányára, akinek vére kiontatik sokakért a bűnök bocsánatára. A vacsora leírásában csak a (kovásztalan) kenyér és bor jegye van említve: ezek utalnak a Golgotán megáldoztatott Bárány testére és vérére.

A szent vacsora alanya Maga a megfeszített és feltámadott Krisztus, aki áldozatának javaiban részesít bennünket, lelki eledellel táplál minket. Pál apostol mondja:

„Mindnyájan ugyanazt a lelki eledelt ették, és mindnyájan ugyanazt a lelki italt itták, mert a lelki kősziklából ittak, amely velük ment. Az a kőszikla pedig a Krisztus volt.”
(1 Korinthus 10,3-4)

Az ószövetség páskája a maga helyén egy múltbeli eseményhez, az Egyiptomból való szabaduláshoz kapcsolódik, az Utolsó Vacsora pedig Jézus Krisztus engesztelőáldozatára mutat, amely kiterjed az egész világra:

„... mert ő engesztelő áldozat a mi bűneinkért; de nemcsak a mienkéért, hanem az egész világ bűnéért is.”
(1János 2,2)

Az úrvacsora alap gondolata: közösség Krisztussal, az ő vérével és testével a Szentlélek által, a hit alapján.

„Az áldás pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér, amelyet megtörünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-e?”
(1 Korinthus 10,16)

A megváltás által, a bemerítéssel megpecsételve Krisztus testének tagjai lettünk, így az úrvacsora egymással való bensőséges közösségünk megélésének az alkalmá is. Összetartozunk, felelősek vagyunk egymásért. Megbocsátunk egymásnak, és nem engedjük el egymás kezét, mert ha ezt tennénk, akkor magát Krisztust bántanánk meg, az ő kezét engednénk el, és Tőle szakadunk el.

Az úrvacsora, valahányszor élünk vele, az egy szükséges dologra, a Biblia központi mondanivalójára, Krisztusnak a kereszt-

fán véghezvitt áldozatára, mint üdvösségünk alapjára utal.

Az úrvacsora jelképes cselekmény, értelme Krisztusban teljesedett be. A végbement és a bekövetkezendő eseményekre is utal.

„Bizony, mondom néktek, hogy nem iszom többé a szőlőtő terméséből addig a napig, amikor újat iszom az Isten országában.” (Márk 14,25)

Ezek a szavak jelzik, hogy Jézus nem marad a halálban, hanem feltámadása után visszajön majd Isten országának dicsőséges teljességében. Az úrvacsorában a Szentlélek által közösségünk van az élő Jézus Krisztussal, Akinek halála és feltámadása révén a Szentlélek munkája által átmentünk a halál és a bűn állapotából az élet és az igazság állapotába, Krisztusban újjászülettünk a Szentlélek által.

Az Izráel fiaiból lett keresztyének ebben az új értelemben ünneplik (népükkel együtt is!) a páskát: megismétlésére – Máté és Márk feljegyzése szerint- Jézus nem is ad parancsot. Lukács és Pál apostol viszont ezzel a kiegészítéssel hagyományozta ránk a szereztetési ígéket:

*„... ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.”
(Lukács22,19, 1 Kor 12,24)*

Az Izrael fiaiból lett keresztyének és a megtért pogányok körében rendszeresen élnek az Úr vacsorájával (κυριακὸν δεῖπνον, küriakon deipnon), megemlékeznek az Úr haláláról, Akinek dicsőségben történő visszajövetelét várják.

Az úrvacsora három dimenziója

Az úrvacsorának három dimenziója van. Az egyik a múltba irányul. Emlékeztet arra, amit Krisztus a Golgotán **értünk tett**.

A másik dimenzió a jelenre vonatkozik. Mégpedig arra, amit Jézus Krisztus most, a jelenben **bennünk tesz**. Megtisztít, megbocsát, és megszentel. Hozzá bizalommal fordulhatunk, mert szeret minket, és vezet Szentlelkével.

Az úrvacsora harmadik dimenziója szüntelenül Krisztus közeli **eljövetelére**, a messiási szövetséges vacsorára emlékezteti a benne hívőket. A Vőlegény várása ébren tart minket. Az Úr közel!

„Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret, és isszátok e poharat, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljön.”

(1 Korinthus 11,26)

Az Utolsó Vacsora többféle értelmezése

Római katolikus testvéreink az evangéliumokban és Pál leveleiben ránk hagyományozott Utolsó Vacsorát általában Oltáriszentségnek, Eucharisztíának (hálaadás) vagy Kommunióknak (közösség) nevezik, a protestánsok pedig Kenyértörésnek (Apostolok cselekedetei 2,46), vagy úrvacsorának (κυριακὸν δεῖπνον, küriakon deipnon, 1 Korinthus 11,20).

Az úrvacsora szereztetési igéit az egyházak különbözőképpen értelmezik.

Római katolikus tanítás

A római katolikus egyház a transzszubsztanciációt, az átlényegülést vallja. E tan szerint a kovásztalan kenyér, az otya és a bor átlényegül Krisztus valóságos testévé és vérévé, amikor a szereztetési igék elhangzanak. A tridenti zsinaton mindezt kibővítették azzal, hogy a kenyeret és a bort imádat illeti, mert maguk is Isten részeivé lettek.

A római katolikus álláspont szerint az átlényegülés hitét már Jézus a víz borrá változtatásával és a kenyérszaporítás csodájával kezdi előkészíteni. Az Úr a kánai menyegzőn valóban átváltoztatta a vizet borrá, de lényege nem vált természetfelettivé. Bor lett belőle, amit elfogyasztott a násznép. Elizeus (2 Királyok 4,42 kk.) és Jézus kenyérszaporító csodáiból nem az tűnik ki, hogy a teremtett dolog Isten részévé válik, hanem az éhezők megelégitése történt.

Miért akarná az Úr a teremtett dolgokat: a kenyeret és a bort átváltoztatni a maga testévé? A Golgotai áldozatot miért kell ilyen módon, mint vértelen áldozatot ismételten megjeleníteni a misén? Az Isten Bárányának engesztelő áldozata egyszer s mindenkorra érvényes!

Luther tanítása

Luther elvetette az átlényegülés tanát, de tartva az Úrvacsora elspiritualizálásától, a konzszubsztanciáció, az egylényegűség, „hozzálényegülés” tanát fogalmazta meg, mely szerint Krisztus igazi teste és vére jelen van a kenyérben és a borban, a szent jegyekben, vagy alattuk, vagy felettük, vagy bennük, vagyis Krisztus teste még hozzájárul a kenyérhez és borhoz.

Zwingli tanítása

Zwingli az Utolsó Vacsorát Krisztus golgotai áldozatára való emlékezés alkalmának tartotta. Jézus, miután feltáma-

dott, megdicsőült testben, mennybe ment, és az Atyaisten jobbán van.

Kálvin tanítása

Kálvin úrvacsora tana szerint jelképes értelme van a kenyérnek és a bornak, az úrvacsora azonban több egy emlékünnepelynél, unio mystica cum Christo – Krisztussal való titokzatos egység. Valóban az Úrvacsora Krisztussal való találkozás, lelki közösség.

Hitünkől nem idegen Kálvin tanítása, ugyanakkor nyomatékkal hangsúlyozzuk, hogy ez a közösség **a Szentlélek által**, a hit alapján jön létre. Ugyanúgy, mint a Bibliaolvasás vagy igehirdetés hallgatása nyomán a Szentlélek által lesz lelki közösségünk az Írott és a hirdetett igével, magával az Úrral. A megtérésünk pillanatában is az történik, hogy a Szentlélek munkája folytán hit által befogadjuk az Úr Jézus Krisztust.

„Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek: ha valaki meghallja a hangomat, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok, ő pedig énvelem.” (Jelenések 3,20)

Ilyen értelemben mondja Augustinus is: „Mit készíted fogadatok és gyomrodat? Higgy, és már ettél is.”

A Bibliából nyert világosságunk alapján azt értettük meg, hogy Krisztus nem azt ígérte, hogy a kenyeret és a bort változtatja át a maga testévé és vérévé, hanem minket változtat át a golgotai áldozatával.

Jézus az Utolsó Vacsorát nem megdicsőült testben szerezte, amely a feltámadásakor adatott neki, hanem a keresztre feszítés előtt. A tanítványok nem ehatték szó szerinti értelemben Krisztus testét és vérét, mert még sértetlen valóságban, hús-vér testben volt köztük. A törvény tiltotta a véres hús evését vagy a vér fogyasztását. Így a tanítványok eleve nem gondolhattak arra, hogy a szereztetési ígét szó szerinti értelemben vegyék.

Jézusnak az „**ÉN VAGYOK...**” kezdetű mondatait sem vehetjük betűszerinti értelemben.

„Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda.” (János 15,1)

„Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik, az bejár és kijár, és legelőre talál.” (János 10,9)

Az átlényegülés tanának azt a hátrányát tapasztaljuk, hogy a hívek figyelme a Golgotáról az oltára terelődik. A Golgota helyére nem kerülhet az oltár! A bűnbocsánatot így a hívek nem a Golgotáról várják közvetlenül, hanem a pap feloldozásától és az oltárról. **A misén a golgotai áldozat naponkénti kultikus megjelenítése, megisméltése történik.** Ez pedig hogyan egyeztethető össze a Biblia egyértelmű tanításával?

„Úgy Krisztus is egyszer áldoztatott fel, hogy sokak bűnét elvegye; másodszor majd a bűn hordozása nélkül fog megjelenni azoknak, akik várják őt üdvösségükre.”
(Zsidók 9,28)

Az Atya jobbján lévő Krisztus, **a Szentlélek által van jelen az úrvacsorában**, és Átala lesz közösségünk a feltámadott Úrral. A nap távol van tőlünk az égen, de sugaraival, hatásaiban jelen van számunkra. Jézus mondta:

„Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok. És az, mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében: Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem; És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem; Ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltett.” (János 16,7-11)

„Úgyhogy mi mostantól fogva senkit nem ismerünk test szerint: ha ismertük is Krisztust test szerint, most már őt sem így ismerjük.” (2 Korinthus 5,16)

A feltámadott Krisztus megdicsőült testben – írja Pál apostol.

„Legutoljára pedig, mint egy torzszülöttnak, megjelent nekem is.” (1 Korinthus 15,8)

Jézus megdicsőült testben való további megjelenéséről a Biblia nem ír, a Szentlélek, Aki az Atyától és Fiútól származik, működik a tanítványokon keresztül és azon munkálkodik, hogy Krisztus kiábrázolódjon bennünk.

Szívünket az Atya jobbján lévő Krisztushoz emeljük fel, és nem a kenyérré függesztjük, s nem az úrvacsorai kenyérben imádjuk az Urat. A kenyér és a bor az emberi munka gyümölcse, mely a Krisztussal való találkozás eszköze lesz, de nem az imádat tárgya.

Az úrvacsora kiszolgáltatói

Az úrvacsorai szolgálatban részt vesznek: lelkipásztorok, presbiterek és diakónusok, akik példát mutatnak a szent életben a közösségnek.

Kik élhetnek az úrvacsorával?

Az úrvacsorai közösségben természetesen csak az vehet részt, aki megtért, újjászületett, bemeztetett az Atya, Fiú, Szentlélek Isten nevében. Nem részesülhet úrvacsorában viszont az:

„... akit bár testvérnek neveznek, de parázna vagy nyereszkedő, bálványimádó vagy rágalmozó, részeges vagy harácsoló. Az ilyennel még együtt se egyetek.”

(1 Korinthus 5,11)

Ezután feltehetjük azt a kérdést, mit jelenthet 1 Korinthus 11,27. versben az a mondat, hogy valaki *„méltatlanul eszi az Úr kenyerét, vagy issza az Úr poharát”*? Meg kell különböztetnünk a személyiséget a viselkedéstől. A megváltás által kegyelemből maga az Úr tette személyünket méltóvá az úrvacsoravételre, azonban a legszentebb hívő is viselkedhet méltatlanul, követhet el bűnöket, de lehetősége van arra, hogy bűneit, méltatlan viselkedését megbánja és elrendezze a szent Istennel és azokkal, akik ellen vétkezett. Méltatlan dolog lenne tehát ittasan vagy gyűlölködő szívvel Úrvacsorát venni. Pál határozotlan közli, hogy súlyos következményekkel jár, ha méltatlanul, rendezetlen étellel élünk az Úrvacsorával:

„Ezért erőtlenek és betegek közöttetek sokan, és ezért halnak meg számosan.” (1 Korinthus 11,28.30)

Előkészület

Akik úrvacsorával kívánunk élni, imádsággal és önvizsgálattal készülünk:

*„Vizsgálja meg azért az ember önmagát, és úgy egyék abból a kenyérből, és úgy igyék abból a pohárból. Mert aki úgy eszik és iszik, hogy nem becsüli meg az Úrnak testét, ítéletet eszik és iszik önmagának.” (1 Korinthus 11,28-29)
(„mert aki úgy eszik...” a késői kéziratok szerint: „mert aki méltatlanul eszik...”)*

Bűnbánatot tartunk, rendezetlen dolgainkat elrendezzük, bocsánatot kérünk, megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek, s ha kárt is okoztunk, jóvátesszük.

Elkötelezettség

Az Úrvacsorával való élés elkötelezettséggel jár: Elkötelezzük magunkat az Isten iránti engedelmességre, a világ, a Sátán és saját testünk kívánságai elleni harcra.

*„Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségetek, az ördög mint ordító oroslán jár szerte, keresve, kit nyeljen el: álljatok ellene a hitben szilárdan, tudván, hogy ugyanazok a szenvedések telnek be testvéreiteken e világban.”
(1 Péter 5,8-9)*

Az Úrvacsoravétellel nem a Krisztus megfeszítettését gyászoljuk, hanem győzelmét ünnepeljük. Hittel és hálaadással válaszolunk arra, amit értünk és bennünk tett. A megöletett Bárányt illeti az imádat, a hódolat, a tisztesség, és az áldás!

Az Úr mondta:

„Aki eszi az én testemet, és issza az én véretem, az énbenem marad, és én őbenne.” (János 6,56)

A Krisztus testét enni és a vérét inni azt jelenti, hogy élni azzal az ajándékkal, amelyet a történeti Jézus a Golgotán úgy tett valósággá, hogy magát, és így Istent elérhetővé tette a Szentlélek által azok számára, akik élő hittel és bűnbánattal éheznek és szomjaznak Őt.

A bibliai alapokon álló ószövetségi és újszövetség nép páskavacsorájában és az úrvacsorájában teljesen elhatárolódik a pogány kultikus lakomák élvezőitől, akik az étel elfogyasztásával a bálványistenséggel egyesülnek, és mágikus erőkkel kerülnek kapcsolatba. Lehet, hogy napjainkban is sok keresztyén az úrvacsorának ex opere operato, önmagában hatóerőt, mágikus erőt tulajdonít. A hatás, az erő nem az „úrvacsorai kenyérből és borból” származik, hanem a feltámadott Krisztusból, Akivel a megelevenítő Szentlélek hoz kapcsolatba minket hitünk révén.

„... amit a pogányok áldoznak, azt ördögöknek áldozzák és nem Istennek: azt pedig nem szeretném, ha ti az ördögökkel lennétek közösségben. Nem ihattok az Úr poharából is, meg az ördögök poharából is, nem lehettek részesei az Úr asztalának is, meg az ördögök asztalának is.”

(1 Korinthus 10,20-22)

Az úrvacsoravétel alkalmai

Az úrvacsorai közösségben az első keresztyének naponta, olykor hetente egyszer vettek részt. Az egyházakban többféle

hagyomány alakult ki: naponkénti áldozás, az évente ötszöri vagy évente egyszeri kommuniót gyakorolják.

*„Napról napra állhatatosan, egy szívvel, egy lélekkel voltak a templomban, és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben;”
(Apostolok csel. 2,46)*

„A hét első napján pedig, amikor összegyűltünk, hogy megtörjük a kenyeret, Pál prédikált nekik, és mivel másnap már el akart utazni, a tanítást egészen éjjelig meghosszabbította.” (Apostolok csel. 20,7)

Források

Dr. Török István: *Dogmatika*. Free University Press, Amsterdam, 1985.

A Heidelberi Káté. II. Helvét Hitvallás, Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventjének Sajtóosztálya, Budapest, 1954.

Darby J. N.: *A Biblia Könyveinek áttekintése*. II. kötet Újszövetség, GBV 2005.

Nouveau Commentaire Biblique. Edition Emmaus, Suisse, 1978.

Dr. Herbert Haag: *Bibliai Lexikon*. Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 1989.

Dr. Hertz J.H.: *Szentírás Mózes öt könyve és a Haftarák*. Budapest, 1984.

Káldi Neovulgata. (Jeromos féle) (katolikus) (Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat).

Scofield C. I.: *Magyarázó jegyzetek a Bibliához*. Evangéliumi Kiadó, 1993.

Biblia Hebraica. Rud. Kittel, Stuttgart, 1954.

The Greek New Testament. United Bible Societies, 1985.

Biblia Ószövetség Újszövetség. Szent István Társulat, az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, Budapest, 1973.

Szent Biblia. Károli Gáspár, Magyar Bibliatársulat, Budapest, 2008.

Biblia Magyarázó jegyzetekkel. Magyar Bibliatársulat, Budapest, 1996.

Az Új Testámentum. Dr. Budai Gergely, Magyarországi Református Egyház Zsinatának Irodája, Budapest, 1967.

The Living Bible. Paraphrased, Tyndale House Publishers, 1980.

Dr. Varga Zsigmond: *Újszövetségi görög-magyar szótár*. Magyar Bibliatanács, Budapest, 1992.

Dr. Victor János: *A Szentek Szentjében*. Református zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1982.

William MacDonald: *Újszövetségi Kommentár (I-II.kötet)*, Evangéliumi Kiadó, 1989.

Mindenki Temploma

1105 Budapest, Cserkesz utca 7-9.

www.mindenkitemploma.hu